

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

16. juuli 2020*

Eelotsusetaotlus – Õigusalane koostöö tsiviilasjades – Määrus (EL) nr 1215/2012 – Artikli 1 lõige 1 – Kohaldamisala – Mõiste „tsiviil- ja kaubandusajad“ – Nõue ebaausate kaubandustavade lõpetamiseks, mille on esitanud ametiasutus tarbijate huvide kaitseks

Kohtuasjas C-73/19,

mille ese on hof van beroep te Antwerpeni (Antwerpeni apellatsioonikohus, Belgia) 24. jaanuari 2019. aasta otsusega ELTL artikli 267 alusel esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 31. jaanuaril 2019, menetluses

Belgische Staat, keda esindab Minister van Werk, Economie en Consumenten, kelle valitsemisalas on Buitenlandse handel, ja Directeur-Generaal van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, nüüd Algemene Directie Economische Inspectie,

Directeur-Generaal van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, nüüd Algemene Directie Economische Inspectie

versus

Movic BV,

Events Belgium BV,

Leisure Tickets & Activities International BV,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president J.-C. Bonichot, kohtunikud M. Safjan, L. Bay Larsen, C. Toader (ettekandja) ja N. Jääskinen,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikku menetlust ja 29. jaanuari 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Movic BV, esindajad: *advocaten* L. Savelkoul ja B. Schildermans,
- Events Belgium BV ja Leisure Tickets & Activities International BV, esindaja: *advocaat* T. Baes,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

- Belgia valitsus, esindajad: P. Cottin, L. Van den Broeck ja C. Pochet, keda abistas *advocaat* E. Vervaeke,
- Euroopa Komisjon, esindajad: M. Heller ja G. Wils,

olles 23. aprilli 2020. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (ELT 2012, L 351, lk 1) artikli 1 lõike 1 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille üheks pooleks on Belgische Staat (Belgia riik), keda esindab Minister van Werk, Economie en Consumenten (tööhõive-, majandus- ja tarbijakaitseminister), kelle valitsemisalas on Buitenlandse handel (väliskaubandus), ja Directeur-Generaal van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie (riikliku majandus-, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja energeetikaameti järelevalve ja lepitamise peadirektoraadi peadirektor), nüüd Algemene Directie Economische Inspectie (majandusjärelevalve peadirektoraat), ning riikliku majandus-, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja energeetikaameti järelevalve ja lepitamise peadirektoraadi (nüüd majandusjärelevalve peadirektoraat) peadirektor, (edaspidi „Belgia ametiasutused“), ning teiseks pooleks on Madalmaade õiguse alusel asutatud äriühingud Movic BV, Events Belgium BV ja Leisure Tickets & Activities International BV; kohtuvaidlus puudutab eelkõige nimetatud äriühingute kaubandustava – Belgias toimuvate ürituste piletite edasimüük – lõpetamist.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT 1993, L 95, lk 29; ELT eriväljaanne 15/02, lk 288) artiklis 7 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid tagavad, et tarbijate ja konkurentide huvides oleksid olemas piisavad ja tõhusad vahendid, et lõpetada ebaõiglaste tingimuste seadmine lepingutes, mis müüjad või teenuste osutajad tarbijatega sõlmivad.

2. Lõikes 1 nimetatud vahendite hulka kuuluvad sätted, mille kohaselt isikud ja organisatsioonid, kellele on liikmesriigi õiguse alusel õigustatud huvi tarbijat kaitsta, võivad kooskõlas siseriikliku õigusega pöörduda kohtute või pädevate haldusasutuste poole, kes otsustavad üldiseks kasutamiseks mõeldud lepingutingimuste ebaõigluse üle ning võivad kohaldada asjakohaseid ja tõhusaid vahendeid, et lõpetada selliste tingimuste jätkuv kasutamine.

[...]“.

- 4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ

ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT 2005, L 149, lk 22), artikkel 11 „Jõustamine“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigid tagavad piisavad ja tõhusad meetmed ebaausate kaubandustavade vastu võitlemiseks, et tugevdada käesoleva direktiivi sätete järgimist tarbijate huvides.

Selliste meetmete hulka kuuluvad õigusnormid, mille kohaselt isikud ja organisatsioonid, sealhulgas konkurendid, kellel on vastavalt siseriiklikele õigusaktidele ebaausate kaubandustavade vastu võitlemiseks õigustatud huvi, võivad:

a) võtta õiguslikke meetmeid selliste ebaausate kaubandustavade vastu,

ja/või

b) pöörduda selliste ebaausate kaubandustavade asjus haldusametuse poole, kes on pädev kaebuste üle otsustama või algatama asjakohase kohtumenetluse.

Iga liikmesriik otsustab, kumba nendest võimalustest rakendada ja kas kohtutel või haldusametustel on õigus nõuda, et enne asja menetluse võtmist kasutataks kaebuse lahendamiseks muid olemasolevaid vahendeid, sealhulgas artiklis 10 nimetatud vahendid. Need võimalused peavad olema kättesaadavad sõltumata sellest, kas mõjutatud tarbijad asuvad ettevõtjaga sama liikmesriigi territooriumil või teises liikmesriigis.

[...]

2. Lõikes 1 nimetatud õigusnormide kohaselt annavad liikmesriigid kohtutele või haldusametustele järgmised volitused, kui nad kõiki asjaga seotud huve ja eelkõige avalikku huvi arvesse võttes peavad vajalikuks:

a) nõuda ebaausate kaubandustavade lõpetamist või algatada asjakohane kohtumenetlus nende lõpetamise nõudmiseks

või

b) kui ebaausat kaubandustava ei ole veel kasutatud, kuid seda kavatakse peatselt teha, nõuda selle tava keelamist või algatada asjakohane kohtumenetlus selle keelamise nõudmiseks,

isegi kui puuduvad tõendid tegeliku kahju või ettevõtja kavatsuse või hooletuse kohta.

Samuti näevad liikmesriigid ette kiirendatud korra, mille kohaselt võidakse esimeses lõigus nimetatud meetmeid rakendada:

– ajutistena

– või lõplikena,

kokkuleppel, et iga liikmesriik valib nende kahe võimaluse vahel.

Lisaks võivad liikmesriigid anda kohtutele või haldusametustele järgmised volitused, eesmärgiga kõrvaldada ebaausate kaubandustavade püsiv mõju, kui nende tavade lõpetamise kohta on tehtud lõplik otsus:

a) nõuda kõnealuse otsuse täielikku või osalist avaldamist nende poolt asjakohaseks peetud vormis;

b) nõuda lisaks õiendi avaldamist.

[...]“.

5 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/22/EÜ tarbijate huve kaitsvate ettekirjutuste kohta (ELT 2009, L 110, lk 30) artikli 1 kohaselt on selle direktiivi eesmärk ühtlustada liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis on seotud ettekirjutust taotleivate hagidega, mille eesmärk on kaitsta tarbijate kollektiivseid huve selle direktiivi I lisas loetletud direktiivide alusel, et tagada siseturu tõrgeteta toimimine.

6 Selle direktiivi I lisas on tarbijate kollektiivseid huve kaitsvate direktiivide hulgas nimetatud direktiive 93/13 ja 2005/29.

7 Määruse nr 1215/2012 põhjendustes 10 ja 34 on märgitud:

„(10) Käesoleva määruse reguleerimisala peab hõlmama kõiki peamisi tsiviil- ja kaubandusasju peale teatavate selgelt määratletud asjade, [...].

[...]

(34) Tuleks tagada [27. septembri] 1968. aasta konventsiooni [kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 1972, L 299, lk 32)], [nõukogu 22. detsembri 2000. aasta] määruse (EÜ) nr 44/2001 [kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT erivaljaanne 19/04, lk 42)] ja käesoleva määruse vaheline järjepidevus ning selleks tuleks ette näha üleminekusätteid. Järjepidevust on vaja ka Euroopa Liidu Kohtu tõlgendustes [nimetatud] konventsiooni ja seda asendavate määruste kohta.“

8 Määruse nr 1215/2012 I peatükis „Reguleerimisala ja mõisted“ asuva artikli 1 lõikes 1 on ette nähtud:

„Käesolevat määrust kohaldatakse tsiviil- ja kaubandusasjade suhtes igat liiki kohtutes. Eelkõige ei kohaldata seda maksu-, tolli- ja haldusasjade suhtes ega riigi vastutuse suhtes tegevuse või tegevusetuse eest riigivõimu teostamisel (*acta iure imperii*).“

Belgia õigus

30. juuli 2013. aasta seadus

9 30. juuli 2013. aasta seaduse, mis reguleerib ürituste piletite edasimüüki (Wet betreffende de verkoop van toegangsbewijzen tot evenementen) (*Belgisch Staatsblad*, 6.9.2013, lk 63069, edaspidi „30. juuli 2013. aasta seadus“), artikli 5 lõige 1 keelab ürituste piletite järjepidevaks edasimüügiks pakkumise ja nende järjepidevaks edasimüügiks kasutatavate vahendite tarnimise. Selle seaduse artikli 5 lõige 2 keelab ürituste piletite aeg-ajalt edasimüügi hinnaga, mis ületab lõpphinda.

10 30. juuli 2013. aasta seaduse artikli 14 kohaselt tuvastab rechtbank van koophandeli (millest sai hiljem ondernemingsrechtbank; kaubanduskohus, Belgia) esimees selle seaduse artiklit 5 rikkuva tegevuse olemasolu ja teeb ettekirjutuse selle rikkumise lõpetamiseks. Nimetatud sättes on nähtud ette, et nõue sellise tegevuse lõpetamiseks esitatakse majandusvaldkonna eest vastutava ministri, riikliku majandus-, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja energeetikaameti järelevalve ja lepitamise peadirektoraadi peadirektori või huvitatud isikute taotluse alusel.

CDE

- 11 28. veebruari 2013. aasta majandusseadustiku (Wetboek economisch recht) põhikohtuasjades kohaldatava redaktsiooni (edaspidi „CDE“) VI raamatu 4. jaotises asub 1. peatükk „Tarbija suhtes ebaausad kaubandustavad“, mis sisaldab artikleid VI.92–VI.100, millega võetakse üle direktiiv 2005/29. Selle raames määratlevad seadustiku artiklid VI.93, VI.97, VI.99 ja VI.100 ebaausad kaubandustavad.
- 12 CDE artikli XVII.1 järgi tuvastab rechtbank van koophandeli (kaubanduskohus) esimees selle seadustiku sätteid rikkuva tegevuse olemasolu – ilma et see piiraks teatavate konkreetsete nõuete esitamist – ning teeb ettekirjutuse sellise tegevuse lõpetamiseks.
- 13 CDE artiklis XVII.7 on nähtud ette, et nõue, mille aluseks on artikkel XVII.1, esitatakse eeskätt järgmiste isikute taotluse alusel: huvitatud isikud, majandusvaldkonna eest vastutav minister, riikliku majandus-, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja energeetikaameti järelevalve ja lepitamise peadirektoraadi peadirektor, juriidilisest isikust kutse- või kutsealade vaheline organisatsioon või tarbijakaitseühendus, kui ta kaitseb kohtus tarbijate kollektiivseid huve, mis on ühenduse põhikirjas määratletud.
- 14 CDE artikli XV.2 lõike 2 kohaselt on pädevate ametiisikute koostatud protokollid kehtivad, kuni pole tõendatud vastupidist.
- 15 Seadustiku artikli XV.3.1 järgi võivad seadustiku artiklis XV.2 osutatud ametiisikud koostada hoiatuse või protokollid või teha ennekoike tuvastatud asjaoludele tuginedes ettepaneku haldussanktsiooni määramiseks.

Kohtute seadustik

- 16 Kohtute seadustikus (Gerechtigd Wetboek) on XXIII peatükk „Sunniraha“, milles sisalduv artikkel 1385bis sätestab, et kohus võib ühe poole nõudel mõista teiselt poolt põhinõude täitmata jätmise korral välja rahasumma, mida nimetatakse sunnirahaks, ilma et see piiraks kahju hüvitamist, kui selleks on alust. Seadustiku artikli 1385ter järgi võib kohus määrata kindlasummalise sunniraha vastavalt rikkumisele.

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimus

- 17 Belgia ametiasutused esitasid 2. detsembril 2016 rechtbank van koophandel Antwerpen-afdeling Antwerpeni (Antwerpeni kaubanduskohus, Antwerpeni kohtumaja, Belgia) esimehele taotluse alustada esialgse õiguskaitse menetlust äriühingute Movic, Events Belgium ja Leisure Tickets & Activities International suhtes, milles palusid esimese võimalusena esiteks tuvastada, et need äriühingud müüsid Belgias nende hallatavate veebisaitide kaudu edasi ürituste pileteid algsest hinnast kõrgema hinnaga, rikkudes sellise tegevusega 30. juuli 2013. aasta seaduse sätteid, ning teiseks teha ettekirjutus sellise kaubandustava lõpetamiseks.
- 18 Täiendavalt palusid Belgia ametiasutused määrata kuulutatud kohtulahendi avaldamiseks meetmete võtmine nende äriühingute kulul, määrata sunniraha summas 10 000 eurot iga rikkumise eest, mis alates otsuse kättetoimetamisest tuvastatakse, ning otsustada, et edaspidi on rikkumisi võimalik tuvastada lihtsalt protokolliga, mille on vastavalt CDE-le koostanud majandusjärelevalve peadirektoraadi volitatud ametnik.
- 19 Kolm kõnealust äriühingut esitasid vastuväite, et rahvusvahelise kohtualluvuse sätete kohaselt ei allu asi Belgia kohtutele, väites, et Belgia ametiasutused tegutsesid avalikku võimu teostades ning seega ei kuulu nende nõuded määruse nr 1215/2012 kohaldamisalasse.

- 20 Rechtbank van koophandel Antwerpen-afdeling Antwerpeni (Antwerpeni kaubanduskohus, Antwerpeni kohtumaja) esimees leidis 25. oktoobri 2017. aasta otsuses, et rahvusvahelise kohtualluvuse sätete järgi ei allu põhikohtuasjades esitatud nõuete lahendamine talle. Ta otsustas sellega seoses, et määrus nr 1215/2012 ei ole praegusel juhul kohaldatav, kuna neid nõudeid ei saa käsitada „tsiviil- või kaubandusajadena“ selle määruse tähenduses.
- 21 Belgia ametiasutused esitasid selle otsuse peale hof van beroep te Antwerpenile (Antwerpeni apellatsioonikohus, Belgia) apellatsioonkaebuse.
- 22 Põhikohtuasjade poolte vahel on vaidlus küsimuses, kas ametiasutusele 30. juuli 2013. aasta seaduse ja CDE rikkumiste lõpetamise nõude esitamiseks antud pädevuse kasutamine väljendab avaliku võimu teostamist või mitte.
- 23 Belgia ametiasutused väidavad, et nad ei kaitse põhikohtuasjades neile omistatavat avalikku huvi, vaid üldist huvi, et järgitaks kaubandustavasid reguleerivaid riigisiseseid õigusnorme, millega omakorda soovitakse kaitsta nii ettevõtjate kui ka tarbijate erahuve, kuivõrd kaubandustavade aluseks on eraõiguslike isikute vahelistele suhetele kohaldatavad üldnormid, mistõttu need vaidlused kuuluvad „tsiviil- ja kaubandusajade“ alla määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõike 1 tähenduses.
- 24 Põhikohtuasjade vastustajad väidavad seevastu, et Belgia ametiasutused tegutsevad ametiasutusele antud õiguse alusel, millele tuginedes saavad nad erinevalt tavalisest üksikisikust või ettevõtjast esitada rikkumise lõpetamise nõude ka siis, kui neil endal huvi puudub. Nende sõnul tegutsesid Belgia ametiasutused seega avalikku võimu teostades, kuna asjaomaste äriühingute kaubandustavad neid ametiasutusi ennast ei puuduta.
- 25 Neil asjaoludel otsustas hof van beroep te Antwerpen (Antwerpeni apellatsioonikohus) kohtuliku arutamise peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas kohtuasi, mille aluseks on Belgia ametiasutuste poolt 30. juuli 2013. aasta seaduse [...] artikli 14 ja [CDE] artikli XVII.7 alusel Madalmaade äriühingute vastu esitatud nõue, millega palutakse tuvastada tarbijaid kahjustavad ebaseaduslikud turu- ja/või kaubandustavad ning lõpetada nende kasutamine, kusjuures kõnealused äriühingud pöörduvad Madalmaades veebisaitide kaudu peamiselt Belgia klientide poole, pakkudes edasimüügiks Belgias toimuvate ürituste pileteid, on [„]tsiviil- või kaubandusasi[“] määruse [nr 1215/2012] artikli 1 lõike 1 tähenduses ja kas sellises kohtuasjas tehtud otsus võib seetõttu kuuluda nimetatud määruse kohaldamisalasse?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 26 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimus puudutab sisuliselt selle kohtu kindlaksmääramist, kes on pädev lahendama liikmesriigi ametiasutuste nõudeid, mis on esitatud teises liikmesriigis asutatud äriühingute vastu ja milles palutakse tuvastada nende äriühingute väidetavalt ebaseaduslikud kaubandustavad, mis on suunatud esimeses liikmesriigis elavatele tarbijatele, ning lõpetada nende kasutamine.
- 27 Tuleb märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohtus poleliolev vaidlus hõlmab ka kolme lisanõuet, nimelt et määrataks avaldamismeetmed, et määrataks sunniraha ja et otsustataks, et edaspidi on rikkumisi võimalik tuvastada lihtsalt protokolliga, mille on koostanud nimetatud asutustest ühe asutuse volitatud ametnik.
- 28 Seega, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 14 märkis, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus selleks, et kontrollida, kas põhikohtuasjade menetlemine allub määruse nr 1215/2012 alusel talle, tegema kindlaks, et Belgia ametiasutuste ükski nõue ei välista neid kohtuasju täielikult või osaliselt selle määruse esemelisest kohaldamisalast.

- 29 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on Euroopa Kohtu ülesanne anda eelotsusetaotluse esitanud kohtule kõik liidu õiguse tõlgendamiseks vajalikud juhised, mis võimaldavad viimasel tema menetluses oleva kohtuasja lahendada (vt selle kohta 16. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Gysbrechts ja Santurel Inter, C-205/07, EU:C:2008:730, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 12. veebruari 2015. aasta kohtuotsus Baczó ja Vizsnyiczai, C-567/13, EU:C:2015:88, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika), sõnastades eelotsuse küsimuse vajaduse korral ümber.
- 30 Neil asjaoludel vastatakse eelotsusetaotlusele arvestades mitte ainult neid nõudeid, mis esitati eelotsusetaotluse esitanud kohtule esimese võimalusena, vaid arvestades ka sellele kohtule täiendavalt esitatud nõudeid.
- 31 Seega tuleb asuda seisukohale, et eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma küsimusega sisuliselt teada, kas määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selle sättes toodud mõiste „tsiviil- ja kaubandusasjad“ alla kuulub nõue, mille liikmesriigi ametiasutused on esitanud teises liikmesriigis asutatud ettevõtjate vastu ja milles need asutused paluvad esimese võimalusena, et tuvastataks rikkumised, mis kujutavad endast väidetavalt ebaseaduslikke ebaausaid kaubandustavasid, ja teha ettekirjutus nende rikkumiste lõpetamiseks, ning täiendavalt, et määrataks avaldamismeetmed, et määrataks sunniraha tuvastatavate rikkumiste eest ja et otsustataks, et edaspidi on rikkumisi võimalik tuvastada lihtsalt protokolliga, mille on koostanud nimetatud asutustest ühe asutuse volitatud ametnik.
- 32 Alustuseks tuleb märkida, et kuna määrus nr 1215/2012 tunnistab kehtetuks ja asendab määruse nr 44/2001, millega omakorda asendati määruse nr 1215/2012 põhjenduses 34 mainitud konventsioon, siis nimetatud põhjendusest tulenevalt kehtib Euroopa Kohtu tõlgendus nende õigusaktide sätetele ka selle määruse kohta, kui nimetatud õigusaktide sätteid saab pidada samaväärseks.
- 33 Liikmesriikidele ja huvitatud isikutele määrusest nr 1215/2012 tulenevate õiguste ja kohustuste võrdsuse ja ühetaolisuse võimalikult paremaks tagamiseks ei tohi selle määruse artikli 1 lõikes 1 kasutatud mõistet „tsiviil- ja kaubandusasjad“ tõlgendada lihtsalt viitena ühe või teise liikmesriigi riigisisesele õigusele. Seda mõistet tuleb käsitada autonoomsena, mida tõlgendades tuginetakse ühelt poolt nimetatud määruse eesmärkidele ja süsteemile ning teiselt poolt riikide õigussüsteemide kogumist tulenevatele üldpõhimõtetele (7. mai 2020. aasta kohtuotsus Rina, C-641/18, EU:C:2020:349, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 34 Lisaks, nagu nähtub eelkõige määruse nr 1215/2012 põhjendusest 10, on mõiste „tsiviil- ja kaubandusasjad“ lai tõlgendamine tingitud vajadusest tagada siseturu tõrgeteta toimimine ning vajadusest harmoonilise õigusemõistmise huvides vältida liikmesriikides vastuoluliste kohtuotsuste tegemist (28. veebruari 2019. aasta kohtuotsus Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 35 Viimasena olgu öeldud, et Euroopa Kohus on korduvalt asunud seisukohale, et kuigi teatavad ametiasutuse ja eraõigusliku isiku vahelised vaidlused võivad kuuluda määruse nr 1215/2012 kohaldamisalasse, ei ole see nii, kui ametiasutus teostab avalikku võimu (vt selle kohta 11. aprilli 2013. aasta kohtuotsus Sapir jt, C-645/11, EU:C:2013:228, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 12. septembri 2013. aasta kohtuotsus Sunico jt, C-49/12, EU:C:2013:545, punkt 34).
- 36 Kui nimelt üks vaidluspool teostab avalikku võimu, siis on välistatud selle vaidluse käsitlemine „tsiviil- ja kaubandusasjana“ määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõike 1 tähenduses, kuna see pool kasutab laiemaid volitusi võrreldes nendega, mis tulenevad eraõiguslike isikute vahelistele suhetele kohaldatavatest üldnormidest (vt selle kohta 15. veebruari 2007. aasta kohtuotsus Lechouritou jt, C-292/05, EU:C:2007:102, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 28. veebruari 2019. aasta kohtuotsus Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, punkt 49 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 37 Siit järeldub, et tuvastamaks, kas asi kuulub määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõike 1 tähenduses mõiste „tsiviil- ja kaubandusasjad“ alla ja järelikult selle määruse kohaldamisalasse, tuleb kindlaks teha pooltevaheline õigussuhe ja vaidluse ese või teise võimalusena analüüsida esitatud nõude alust ja selle esitamise korda (vt selle kohta 14. oktoobri 1976. aasta kohtuotsus LTU, 29/76, EU:C:1976:137, punkt 4, ja 28. veebruari 2019. aasta kohtuotsus Gradbeništvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 38 Mis puudutab põhikohtuasjades esimese võimalusena esitatud nõude alust, siis tuleb juhtida tähelepanu, et direktiivi 93/13 artikli 7 lõikes 2 on sätestatud, et liikmesriigid peavad ette nägema vahendid, kuidas lõpetada tarbijalepingutes ebaõiglaste tingimuste kasutamine.
- 39 Samuti on direktiivi 2005/29 artiklis 11 „Jõustamine“ ette nähtud erinevaid meetmeid kaubandustavade ebaseaduslikkuse tuvastamiseks ning nende kasutamise lõpetamise nõudmiseks.
- 40 Kõigele lisaks on direktiivi 2009/22 I lisas tarbijate kollektiivseid huve kaitsvate liidu õigusaktide hulgas nimetatud direktiive 93/13 ja 2005/29.
- 41 Mis puudutab nõudeid rikkumise lõpetamiseks ja mõistet „tsiviil- ja kaubandusasjad“ määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõike 1 tähenduses, siis on Euroopa Kohus varem otsustanud, et nõue, mis puudutab kauplejate keelamist kasutada tarbijatega sõlmitavates lepingutes direktiivi 93/13 mõistes ebaõiglasi tingimusi, kuulub mõiste „tsiviilasjad“ alla, kuivõrd nõude eesmärk on lasta kohtul kontrollida eraõiguslikke suhteid (vt selle kohta 1. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Henkel, C-167/00, EU:C:2002:555, punkt 30). Seda kohtupraktikat on hiljem korratud ja üldisemalt laiendatud direktiivis 2009/22 ette nähtud nõuetele, milles nõutakse rikkumise lõpetamist (vt selle kohta 28. juuli 2016. aasta kohtuotsus Verein für Konsumenteninformation, C-191/15, EU:C:2016:612, punktid 38 ja 39).
- 42 Siit järeldub, et nõuded, mille eesmärk on tuvastada ja lõpetada ebaausad kaubandustavad direktiivi 2005/29 tähenduses, kuuluvad samuti mõiste „tsiviil- ja kaubandusasjad“ alla määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõike 1 tähenduses.
- 43 Praegusel juhul on eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses olevate nõuete eesmärk tagada, et järgitaks põhikohtuasjades kõne all olevate riigisiseste õigusnormidega kehtestatud keeldu ürituste piletite järjepidevaks edasimüügiks või selliste piletite lõpphinnast kõrgema hinnaga ajutiseks edasimüügiks, kuna niisugust edasimüüki võib pidada nende õigusnormide mõttes ebaausaks kaubandustavaks.
- 44 Mis puudutab aga nõude esitamise korda, siis tuleb märkida, et põhikohtuasjades kõne all olevaid nõudeid ei esitanud mitte eraõiguslikud isikud, nagu tarbijad või tarbijakaitseorganisatsioonid, vaid Belgia ametiasutused, kellele asjaomane liikmesriik on teinud ülesandeks tagada muu hulgas tarbijakaitse.
- 45 Praegusel juhul vaidlevad põhikohtuasja vastustajad vastu sellele, et nõuded võivad kuuluda mõiste „tsiviil- ja kaubandusasjad“ alla, väites kõigepealt, et Belgia ametiasutused ei ole kohustatud tõendama, et neil on endal huvi selliste menetluste algatamiseks nagu põhikohtuasjades.
- 46 Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et liikmesriigi seadusandja on kehtestanud loetelu nendest isikutest, kellel on vastavalt 30. juuli 2013. aasta seaduse artikli 14 lõikele 1 ja CDE artiklile XVII.7 õigus sellist nõuet esitada.
- 47 Selle kohta on Euroopa Kohus varem otsustanud, et asjaolu, et pädevus või volitused on antud seadusega, ei ole iseenesest määrava tähtsusega järeldamiseks, et riigiasutus on teostanud avalikku võimu (vt analoogia alusel seoses mõistega „tsiviil- ja kaubandusasjad“ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1393/2007 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide

liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000 (ELT 2007, L 324, lk 79), tähenduses 11. juuni 2015. aasta kohtuotsus Fahnenbrock jt, C-226/13, C-245/13 ja C-247/13, EU:C:2015:383, punkt 56).

- 48 Praegusel juhul selgub 30. juuli 2013. aasta seaduse artikli 14 lõike 1 ja CDE artikli XVII.7 sõnastusest, et Belgia ametiasutustel on samamoodi nagu huvitatud isikutel ja tarbijakaitseühendustel õigus pöörduda rechtbank van koophandeli, nüüd ondernemingsrechtbanki (kaubanduskohus) esimehe poole nõudega tuvastada seda valdkonda reguleerivate riigisestse õigusnormide rikkumine ning teha ettekirjutus rikkumise lõpetamiseks.
- 49 Siit järeldub, et Belgia ametiasutused on selles osas tarbijakaitseorganisatsioonidega võrreldavas menetluslikus olukorras.
- 50 Teiseks näib, et põhikohtuasjades kõne all olevad riigisisesed õigusnormid ei ole Belgia ametiasutuste puhul ette näinud põhjendatud huvi olemasolu tõendamise eeskirju, mis kehtestaksid neile rangemaid nõude esitamise tingimusi võrreldes nendega, mis on teistele nõude esitajatele ette nähtud.
- 51 Eeskätt ei ole ametiasutused, samuti nagu CDE artiklis XVII.7 nimetatud kaks nõude esitajate kategooriat, vabastatud põhjendatud huvi olemasolu nõudest, kuid seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 52 Niisiis, ehkki tõepoolest näib, et Belgia ametiasutustel ei ole põhikohtuasjades tulnud tõendada põhjendatud huvi olemasolu, on see olemuslikult seotud tõsiasiaga, et nad said tegutseda üksnes sellise pädevuse alusel, mis on neile antud seadusega teatavate ebaausate kaubandustavadelega võitlemiseks.
- 53 Lisaks, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 29 märkis, ei tohi üldise huvi kaitset segi ajada avaliku võimu teostamisega.
- 54 Seega näib, et Belgia ametiasutuste põhjendatud huvi olemasoluks seatud tingimused põhikohtuasjades ei kujuta endast avaliku võimu teostamist, kuid seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 55 Seejärel toovad põhikohtuasja vastustajad esile asjaolu, et Belgia ametiasutused kasutavad kohtumenetluses tõendina omaenda järeldusi ja avaldusi, mis tähendab, et kohtutoimiku oluliste dokumentide hulgas on hulk riiklike järelevalveametnike koostatud aruandeid ja järeldusi, mis nende sõnul on avaliku võimu teostamine.
- 56 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 59 märkis, nõrgendaks liidu seadusandja tunnustatud tarbijakaitse rakendusmeetmete praktilist tõhusust seisukoht, et ametiasutuse esitatud nõue jääb määruse nr 1215/2012 kohaldamisalast välja üksnes seetõttu, et ta on kasutanud tõendeid, mida ta on kogunud oma avaliku võimu volituste alusel. Nimelt erinevalt mudelist, mille puhul on haldusasutus see, kes otsustab rikkumiste tagajärgede üle, on sellistel asjaoludel, nagu on kõne all põhikohtuasjades, ametiasutuse ülesandeks kaitsta tarbijate huve kohtutes.
- 57 Üksnes siis, kui teatud tõendite kasutamise tõttu ei ole ametiasutus analoogses vaidluses konkreetselt samas olukorras nagu eraõiguslik isik, tuleks asuda seisukohale, et see asutus on sellisel juhul teostanud avalikku võimu.
- 58 Tuleb täpsustada, et väidete või tõendite pelk kogumine ja komplekteerimine, mida võib samamoodi teha ettevõtjate või tarbijate ühing, ei ole samastatav avaliku võimu teostamisega.
- 59 Sellega seoses ei nähtu Euroopa Kohtu käsutuses olevast teabest, et Belgia ametiasutused oleksid eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleliolevas menetluses mingilgi moel kasutanud tõendeid, mis oleksid saadud avaliku võimu teostamise kaudu, kuid seda tuleb vajaduse korral kontrollida eelotsusetaotluse esitanud kohtul.

- 60 Siit järeldub, et nõue, mille liikmesriigi ametiasutused on esitanud teises liikmesriigis asutatud ettevõtjate vastu, ja milles need asutused paluvad esimese võimalusena, et tuvastataks rikkumised, mis kujutavad endast väidetavalt ebaseaduslikke ebaausaid kaubandustavasid, ja teha ettekirjutus nende rikkumiste lõpetamiseks, kuulub mõiste „tsiviil- ja kaubandusajad“ alla määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõike 1 tähenduses.
- 61 Mis puudutab põhikohtuasjades täiendavalt esitatud nõudeid, siis tuleb märkida, et nõuded, milles palutakse määrata avaldamismeetmed ja määrata sunniraha, kujutavad endast – nagu kohtujurist on oma ettepaneku punktides 71 ja 72 märkinud – tsiviilkohtumenetluse tavapäraseid meetmeid, mille eesmärk on tagada tehtava kohtulahendi täitmine.
- 62 Mis puudutab seevastu Belgia ametiasutuste poolt eelotsusetaotluse esitanud kohtule esitatud nõuet, et neile antaks pädevus rikkumisi edaspidi tuvastada lihtsalt protokolliga, mille on koostanud majandusjärelevalve peadirektoraadi volitatud ametnik, siis ei saa asuda seisukohale, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 75–77, et selline nõue ei kuulu mõiste „tsiviil- ja kaubandusajad“ alla, kuna see nõue puudutab tegelikult laiemaid volitusi võrreldes nendega, mis tulenevad eraõiguslike isikute vahelistele suhetele kohaldatavatest üldnormidest.
- 63 Määruse nr 1215/2012 üldisest ülesehitusest ei tulene siiski, et kõrvalnõude läbivaatamise tulemus peab olema tingimata seotud põhinõude läbivaatamise tulemusega (vt selle kohta 22. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus *Aannemingsbedrijf Aertssen ja Aertssen Terrassements*, C-523/14, EU:C:2015:722, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika), mis tähendab, et põhinõude lahendamise allumine liikmesriigi kohtule rahvusvahelise kohtualluvuse normide alusel võib põhineda sellel määruel, ilma et see peaks tingimata nii olema ka kõrvalnõuete puhul, ja vastupidi.
- 64 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selles sättes kasutatud mõiste „tsiviil- ja kaubandusajad“ alla kuulub nõue, mille liikmesriigi ametiasutused on esitanud teises liikmesriigis asutatud ettevõtjate vastu ja milles need asutused paluvad esimese võimalusena, et tuvastataks rikkumised, mis kujutavad endast väidetavalt ebaseaduslikke ebaausaid kaubandustavasid, ja teha ettekirjutus nende rikkumiste lõpetamiseks, ning täiendavalt, et määrataks avaldamismeetmed ja sunniraha.

Kohtukulud

- 65 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades artikli 1 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selles sättes kasutatud mõiste „tsiviil- ja kaubandusajad“ alla kuulub nõue, mille liikmesriigi ametiasutused on esitanud teises liikmesriigis asutatud ettevõtjate vastu ja milles need asutused paluvad esimese võimalusena, et tuvastataks rikkumised, mis kujutavad endast väidetavalt ebaseaduslikke ebaausaid kaubandustavasid, ja teha ettekirjutus nende rikkumiste lõpetamiseks, ning täiendavalt, et määrataks avaldamismeetmed ja sunniraha.

Allkirjad